3.6.2024

Talousvaliokunta

Asia: HE 55/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asian tausta ja lain valmistelu

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Kevalta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Kevan valvonta siirrettäisiin kokonaisuudessaan Valtiovarainministeriöltä Finanssivalvonnan tehtäväksi. Nykyisin Finanssivalvonta valvoo Kevan toimintaa ainoastaan rahoitustoiminnan suunnittelun ja sijoitustoiminnan osalta Hallituksen esityksen mukaisesti Kevasta annettuun lakiin lisättäisiin Finanssivalvonnan valvontatehtävän kannalta tarpeellisia valtuuksia ja Kevan Finanssivalvonnalle maksamaa valvontamaksua korotettaisiin.

Kevasta annettuun lakiin esitetään myös muutoksia liittyen Kevan hallituksen ja toimitusjohtajan kelpoisuusvaatimuksiin. Nämä ehdotetut muutokset vastaisivat pitkälti työeläkevakuutusyhtiöiden johdolle työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa asetettuja vaatimuksia. Lakiin lisättäisiin myös säännös vastuullisesta matemaatikosta, tämän tehtävistä ja kelpoisuusvaatimuksista. Lisäksi lakiin ehdotetaan joitain pienempiä muutoksia.

Keva on antanut 9.4.2024 lausunnon silloisesta hallituksen esitysluonnoksesta pyydetysti. Lopullisessa hallituksen esityksessä on huomioitu keskeisiltä osin Kevan lausunnossaan esiin tuomia asioita.

Kevan huomiot hallituksen esityksestä

Keva katsoo, että hallituksen esityksessä on riittävästi huomioitu Kevan luonnosvaiheessa esiin tuomat näkemykset liittyen Kevan kirjanpito- ja tilinpäätöskäytäntöjen jatkuvuuden turvaamiseen. Hallituksen esityksessä on myös aiempaa paremmin huomioitu se, että Kevan toiminta eroaa sekä juridisesti muodoltaan että luonteeltaan työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnasta. Keva ei harjoita vakuutustoimintaa vaan toimeenpanee julkisen sektorin työntekijöiden lakisääteistä eläketurvaa ja kerää maksuja jäsenyhteisöiltään näiden työntekijöiden eläketurvan rahoittamiseksi.

Ehdotetun Kevasta annetun lain 6 § 1 mom. mukaan ”Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa erityisesti, että Kevan toiminta on järjestetty eläketurvaan kuuluvat edut turvaavalla tavalla ja että yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmät ovat riittävät ja luotettavat.” Keva huomauttaa, että yhtiö-termin käyttö on virheellinen Kevasta puhuttaessa.

Ehdotetussa Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia koskevassa 36 a §:ssä on Finanssivalvonnalle säädetty mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä kunta-alan, hyvinvointialueiden, hyvinvointiyhtymien, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön työkyvyttömyysriskin vähentämiseen liittyvästä toiminnasta. Vastaavaa määräyksenantovaltuutta ei sisälly työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin.

Hallituksen esityksessä ei ole tarkemmin perusteltu tarvetta säätää määräyksenantovaltuudesta poiketen työeläkevakuutusyhtiöistä. Yleisperusteluista ilmenee, että työkyvyttömyysriskien hallintaan liittyvää valvontaa tulisi tehdä samojen periaatteiden mukaisesti kuin Finanssivalvonta valvoo työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa ja erityisesti tulisi valvoa työeläkevarojen käyttöä tässä asiassa. Kevan kohdalla työkyvyttömyysriskien hallinta on lakisääteinen tehtävä, jonka sisältö rajautuu lain perusteella. Työeläkevakuutusyhtiöiden osalta kyse on vakuutustoiminnan riskien hallinnasta ja työeläkevakuutusyhtiöiden toimiala on tiukasti rajattu järjestelmän EU-oikeudellisen aseman vuoksi. Kevan toiminnan rajat perustuvat siis jo lähtökohdiltaan erilaiseen juridiseen asemaan ja erilaiseen sääntelyyn. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa onkin viitattu Kevasta annetun lain perusteluihin koskien työkyvyttömyysriskien hallintaa Kevan lakisääteisenä tehtävänä.

Keva katsoo, että erillinen säännös Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksista ei ole tarpeen koskien työkyvyttömyysriskien hallintaa koskevaa toimintaa. Työeläkevarojen osalta työkyvyttömyysriskien hallintaan ei ole Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmässä allokoitu nimenomaista osuutta eläkemaksuista. Lainsäädäntö ja sen valmisteluaineisto rajaavat Kevan toiminnan sisältöä eikä työeläkevakuutusyhtiöitä koskeva toimialarajoitus sellaisenaan koske Kevaa. Täten toiminnan rajat ovat jo valmiiksi selkeämmät kuin työeläkevakuutusyhtiöiden osalta, joiden kohdalla työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ei ole vastaavaa määräyksenantovaltuutta sisällytetty. Finanssivalvonnan valvontavaltuus työkyvyttömyysriskien hallintaan liittyvän tehtävän osalta sisältyy jo ehdotetun 6 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan Finanssivalvonta valvoo, että Keva noudattaa Kevasta annettua lakia.

KEVA

Lisätiedot: lakiasiainjohtaja Jussi-Pekka Rantanen p. 020 614 2212